

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

IZDAJATELJ IN LASTNIK: „KMETSKA ŽUPANSKA ZVEZA“.

Izhaja dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu „Občinske Uprave“ v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo „Občinske Uprave“ v Ljubljani.

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Županstvom še enkrat na znanje!

Pripetilo se je par slučajev, da se nam je vrnila od županstev „Občinska Uprava“ in s tem odpovedala naročba, češ da občinski odbor ne dovoli plačila.

Glede občinskih odborov, ki so mnenja, da ne potrebujejo pouka za bornih 6 K na leto, imamo tudi mi svoje posebno mnenje. — Pa pustimo to!

Opozarjamo pa še enkrat, da je z okrožnico županstvom z dne 31. decembra 1909 številka 16.327, ki je priobčena v 2. številki „Občinske Uprave“ iz leta 1910, deželni odbor izrečno dovolil, da plačajo županstva „Obč. Upravo“ iz občinskih sredstev. Z ozirom na to pač občinski odbori plačila ne morejo odklanjati!

Mi smatramo naše občinske odbore za bolj napredne, vsaj toliko, da ne bodo odklanjali pouka, kajti ysegaveden ni nobeden, in učiti se moramo vsi celo življenje.

Županski shod v Radovljici.

(Konec.)

Vprašanje: Kako je z odškodninami, nagradami in potninami?

Odgovor: Plača, t. j. stalna, gre le županu in občinskim svetovalcem, odškodnina (t. j. povračilo gotovih stroškov) pa obč. odbornikom.

Odbor mora dati županu primerno nagrado, ker mu z izvolitvijo izreče zaupanje. Ako odbor županu ne dovoli plače, se ta lahko pritoži na deželni odbor. V neki občini na Dolenjskem se je župan pritožil, ker mu je občinski odbor odrekel plačo, pa mu jo je prisodil deželni odbor.

Vprašanje (ponovno): Ali bi ne kazalo za seje določiti še dnevni red?

Odgovor: Tudi to se lahko zgodi. Zato je priporočati, naj se napravi povsod pravilnik!

Vprašanje: Kakšno je službeno razmerje glede na nastavljanje občinskih tajnikov?

Odgovor: Če prepusti glede občinskega tajnika odbor županu prosto, je ta potem njegov pomočnik. Pa če tudi ga župan izbere, ga mora vseeno imenovati občinski odbor.

O občinskih taksah razpravlja dr. Pegan. — Omenja novo taksno postavbo, ki jo je sklenil deželni zbor. Po tej postavi bo preskrbljeno za dosti visoke takse. Po sedanjosti se more veliko premalo pobirati za licence. Po novi postavi bodo takse tudi od avtomatov. Za godbo pa bo še posebna, samostojna taksa.

Brez dovoljenja se godba in ples ne smeta prirediti; za vsak javen ples pa se mora plačati takso. Glede kaznovanja naj se ravna po županstvu po dvornem dekretu iz leta 1827, (kakor smo ga že preje navedli). — Okrajna glavarstva si tudi tu svoje izključno pravico kaznovanja, toda kazni, ki jih nalagajo, so tako nizke, da ljudje rajši prirejajo ples brez licenc. Takse se seveda morajo plačati, če tudi se priredi ples brez dovoljenja.

Ples pomenja za naše ljudstvo gorje. Če odreče župan licenco, ni za to nikomur odgovoren, kot svoji vesti, ne orožniku, ne okrajnemu glavarstvu, ne ministru! Le pismen odlok naj se da vsakemu.

Saj okrajna glavarstva ponekod ne dajo niti licenc za dobrodelne prireditve. Glede izdajanja licenc za prekoračenje policijske ure pa je vprašanje še sporno.

Vprašanje: Ali se morajo vselej plačati kolki za podaljšanje policijske ure?

Odgovor: Gotovo, ker je tudi v interesu drugih davkoplačevalcev, da dobi država mnogo na kolkih. Zabave naj bodo le obremenjene!

Na nadaljno vprašanje glede slučaja, ako dá tako dovoljenje glavarstvo, se pojasni, da mora pač glavarstvo vsakokrat naznaniti županstvu, da je izdalo tako dovoljenje, da more županstvo izvrševati nadzorovanje in pobirati takso.

Vprašanje: Ali more odbor že naprej skleniti, da se gotove dni ne smejo izdajati licence?

Odgovor: Tega obč. odbor ne more skleniti, ker ne gre, da bi županu vezal roke. — Pač pa županu lahko naroči, da naj ne izdaja licenc za gotove dni.

Vprašanje: Kako postopati, če kdo ne sprejme sodbe obč. kazenskega senata, tudi ne po pošti?

Odgovor: K sodbi ga je treba pozvati; če ne pride, privedi potom orožništva. Kakor hitro je sodba prebrana, postane pravomočna. Na vsak način pa je treba gledati na to, da se dokazovanje zaključi.

Vprašanje: Ali so dolžni plačevati takse tudi svatje na ženitninah, ki imajo navado hoditi od gostilne do gostilne?

Odgovor: Kakor hitro gredo od ene gostilne do druge, je to javna godbena prireditev. Če sme ondi vsak plesati, mora pač tudi plačati.

Vprašanje: Ali imajo občine pravice do kakih taks pri prodajah?

Odgovor: Takse od navadnih prodaj si je pridržala država. Občina bo deležna le davka od prirastka na vrednosti po novi postavi. — Sicer ima pa le pri prostovoljnih javnih dražbah občina pravico pobirati ubožni odstotek.

Vprašanje: Ali se morejo pobirati kake občinske takse od letoviščarjev v občinske namene, na pr. za pota?

Odgovor: Iz tega naslova se od letoviščarjev ne morejo pobirati nikake takse.

Vprašanje: Kaj storiti, če kdo noče plačevati pasjega davka?

Odgovor: V tem slučaju se ga lahko zarubi. Tudi če se mu psa vzame, mora plačati takso. Glede plačevanja pasjega davka naj se določi termin.

Vprašanje: Kaj storiti, če je okrajno glavarstvo dovolilo podaljšanje policijske ure, a občine ni o tem obvestilo?

Odgovor: Izterjajte enostavno občinsko takso z uradnim pozivom.

O stavbah in stavbnem redu govori dr. Rutar. — Izvaja enako kakor na shodu v Škofji loki, kdaj je treba stavbnega dovoljenja itd. — Na zapisnik podane izjave pri komisijskih ogledih morajo biti vestne in natančne.

Dovoljenje okrajnega glavarstva je potrebno pri obrtnih stavbah, ko pride obrtni red v poštev; tako na pr. pri javnih hotelih, pri napravah acetilenskih razsvetljav itd.

K izvajanjem govornika pripomni dr. Pegan, da se vidi predmetna stvar suha, a je važna. — Silno važno je, če mejaš, ki je bil vabljen k ogledu, ni prišel. —

V tem slučaju zgubi vsako pravico do poznejših ugovorov.

Če pa ni bil vabljen, vsled naknadnih ugovorov pride lahko do tega, da se mora že dovršena stavba podreti. Držite se torej natančno predpisov! Saj imate pravico za stavbne ogleds pobirati takse. Kakšna škoda se lahko napravi, če se površno postopa.

Vprašanje: Če se je izvršila stavba brez stavbnega dovoljenja, — ali nastopi kdaj zastaranje?

Odgovor: Ne; (§ 96. stavb. reda). Postopanje se lahko vsak čas uvede. Če so podane pritožbe naknadno, se bo že vse dognalo, da se ne bodo godile krivice.

Vprašanje: Če ima kdo strešni žleb izpeljan na cesto tako, da gre čez njegov svet na deželno in občinsko cesto, ali se ga lahko odstrani? Ali je to motenje posesti?

Odgovor: Lahko se ga odstrani; naj se mu da zadevni ukaz. Motenje posesti je le, če si kdo lasti kako pravico na tujem svetu. Če se pa odstrani žleb, ako sam posestnik tega ne stori, je to izvrševanje cestno-policijskih predpisov, in ne motenje posesti.

Končna točka razprav na županskem shodu v Radovljici je bila: O posredovalnih uradih. — Predavatelj dr. Rutar izvaja, kako naj se ustanove posredovalni uradi, ki so obligatorni. Načelnik je, kogar izvoli občinski odbor; ako ne, opravlja posle načelnika župan. Če se združi več občin v en posredovalni urad, izvolijo načelnika izmed sebe. Naloga posredovalnega urada je poskus poravnave; soditi ne more. — Glede denarnih terjatev pri spravi poravnava ni nobene meje. K temu pripomni dr. Pegan, da postava ni taka, kakor smo si jo sami želeli. Preko te meje ni bilo mogoče, ker obstoji tozadevni državni okvirni zakon. — Koliko pravi bi se lahko sem preneslo. Posredovalni uradi naj bi zlasti končali pravde za meje in za servitute, ker to so največje in najdražje pravde.

Vprašanje: Ali je treba v večjih občinah več posredovalnih uradov?

Odgovor: Lahko so, a treba to ni, ampak izvoli naj se več zaupnih mož. — Za ustanovitev izve sodišče od okrajnega glavarstva, zato jo je treba temu naznaniti.

Glede kompetence — kateri posredovalni urad naj odločuje — se opozarja na zadevna izvajanja v „Obč. Upravi.“

Ob zaključku se zahvaljuje dr. Pegan za pozornost in opozarja župane še enkrat: Klonite se povsod postavi in zavedajte se, da ni nobene pravice, ki bi ji ne odgovarjale dolžnosti. — Avtonomiji pa kliče: Naj živi!

Župan pl. Kapus izreče zahvalo za stvarno predavanje. — Zahvala se sporoči deželnemu odboru.

Dvojezični krajevni napisi.

V tej zadevi dobivamo od županstev še vedno razna vprašanja, kako naj postopajo, ker dobivajo ukaze od c. kr. okrajnih glavarstev, da morajo napraviti dvojezične napise.

Odlok okrajnega glavarstva temelji navadno na tem, da se razveljavi sklep dotične seje občinskega odbora, v kateri se je sklenilo napraviti samoslovenske napise. V vsakem slučaju izreče okrajno glavarstvo tudi dopustnost pritožbe na c. kr. deželno vlado. Na tozadevna vprašanja izjavljamo, da smatramo kot povsem umestno, da se vsako županstvo tudi pritoži. Utemeljevanj takih pritožb ne bomo navajali, ker smo o tem predmetu pisali že več, nego zaslužijo vse odredbe.

Res si od pritožb samih ne obetamo vspela in naj si ga ne obetajo županstva. Vspeh se bo bolje dosegel na drug način. Če vkljub temu svetujemo, naj se vlagajo pritožbe, storimo to za to, da pokažejo naše občine navzgor, da si ne puste teptati narodnostnih pravic z ozirom na postavno, v državnih temeljnih zakonih zajamčeno enakopravnost, in da izvojujejo to pravico tudi za one slovenske dežele zunaj Kranjske, kjer bivajo Slovenci v manjšini. — Naj pokaže c. kr. vlada tudi tukaj svojo moč in ukaže, da se napravijo vsepovsod po Koroškem in Štajerskem, kjer bivajo Slovenci v manjšini, tudi dvojezični napisi. — Ker vemo, da hoče vlada ondi ravno tako varovati načelo enakopravnosti, upamo, da bomo v kratkem v prijetnem položaju javiti, da smo s sodelovanjem naših županstev pomagali Slovencem zunaj Kranjske do zakonito jim zajamčenih narodnostnih pravic.

To je, kar nas vodi, da svetujemo delati pritožbe; čim več jih bo, tem preje bo vlada uvidela, da Slovenci nismo narod šele druge ali tretje vrste.

Sicer je pa deželni odbor Kranjski storil vse korake, da se odredba vlade predrugači.

Nekaj drugega pa je še, kar hoče uporabljati vlada proti županom. To so redovne globe, s katerimi prete okrajna glavarstva, če bi župani ne izvrševali ukazov glede naprave dvojezičnih napisov.

Mi pravimo le: Globo smatramo kot upravičeno, če pokaže župan sam osebno upornost ali malomarnost pri izvrševanju svojih poslov ali oblastvenih ukazov.

Kjer pa izvršuje župan voljo občinskega odbora, torej voljo vseh občanov, tam je po našem mnenju globa neopravičena, ker so z županom solidarni vsi občani, solidaren predvsem občinski odbor.

Izvajanje takih sredstev utegne imeti le posledice, ki bi ne bile oblastvom ljube in ki bi bile le v kvar javni upravi.

Posojila občinam in drugim javnim korporacijam pri zadrugah (posojilnicah — rajfajznovkah).

Veliko občin, cestnih odborov i. dr., ima pri domačih posojilnicah najeta posojila. — To pa je nedopustno, ker ni niti po postavi, niti po pravilih rajfajznovk namen te vrste zadrug, dajati občinam in drugim javnim korporacijam posojila, ker imajo te zadruge predvsem nalogo, dajati le posojila na osebne kredite na krajšo (n. pr. 4 letno) dobo.

Občine i. dr. dobe lahko posojilo pri deželni banki, ki je v prvi vrsti ustanovljena za podeljevanje posojil javnim korporacijam, ali pa pri kaki hranilnici ustanovljeni po hranilničnem regulativu, ne da bi bilo treba prevzeti s tem kake obveznosti glede članstva. — (Hranilnični regulativ smo priobčili v 1. in 2. letošnji številki. — Po tem regulativu iz l. 1844. je ustanovljena tudi „Hranilnica kmečkih občin“ v Ljubljani).

Glede članstva pripomnimo še sledeče: Če najame občina posojilo pri kaki posojilnici rajfajznovega sistema, mora pristopiti kot članica k dotični zadrugi. — To je pa po postavi nedopustno, če tega ne dovoli deželni odbor, kakor določa § 90 : 3 občinskega reda.

Tega deželni odbor ne more storiti, iz česar sledi, da se občine sploh ne morejo smatrati kot članice zadrug.

Da se jenja najemanje posojil pri omenjenih zadrugah, se je razposlala okrožnica deželnega odbora na vsa županstva z navodilom glede teh posojil, — ki se glasi:

Št. 11770/11.

Okrožnica

vsem županstvom na Kranjskem.

Deželni odbor je opazil, da je še vedno mnogo občin, ki najemajo svoja posojila pri zadrugah z omejenim ali neomejenim jamstvom. Take zadruge smejo po določenih zadružnega zakona dati posojila le svojim članom in članicam. Ako hoče tedaj občina dobiti pri takem zavodu posojila, mora postati članica zadruge, ter s tem prevzeti tudi jamstvo za vse zadružne obveznosti bodisi s celim svojim premoženjem ali le z gotovim zneskom.

Z ozirom na to opozarja deželni odbor vsa županstva, da ne dovoli v nobenem slučaju, da bi se najelo posojilo pri kakem zavodu na ime občine, in da morajo vse one občine, ki imajo posojila najeta pri teh zadrugah, članstvo odpovedati, ter vzeti posojilo pri takih denarnih zavodih, kjer občini ni treba prevzemati jamstva tudi za druge zavodove obveznosti.

Od deželnega odbora kranjskega,
v Ljubljani, dne 7. februarja 1913.

Za deželnega glavarja:

Lampe.

Organizacija občinskih uslužbencev na Goriškem.

Iz naslednjega vabila je razvidno, da bo ustanovni občni zbor za ustanovitev društva občinskih uslužbencev za Goriško dne 24. svečana t. l. v Gorici. — Ker so prejeli razmnožena pravila vsi priglašenci, ne smatramo za potrebno, da bi jih mi priobčili sedaj še v listu. — Morda se bo izkazala potreba za to kasneje.

Izrekamo željo, naj bo udeležba obilna, da bo mogoče novemu društvu po smotrenem delu doseči čim največ uspehov.

Naj sledi goriški organizaciji kmalu druga v sosednih deželah, da se čimprej ustanovi centralna organizacija.

Vabilo slove:

V Kanalu, 4. februarja 1913.

P. N.

Podpisani osnovalni odbor — izvršujoč naloženo mu dolžnost — Vas uljudno vabi udeležiti se zborovanja ustanovitve društva občinskih uradnikov in nameščencev na Goriškem. To zborovanje se je določilo za ponedeljek, dne 24. t. m. ob 10. uri dopoldne v Gorici v hotelu „pri Jeleni“.

Ker je to zborovanje največje važnosti za porod novega društva, se brezdvomno pričakuje, da se ga osebno udeležite.

Skrajen je čas, da skupno nastopimo v boj za pravice, katere nam kot takim pritičejo.

Prvič moramo izbojevati stalnost službe, to je, da postane načrt novega občinskega reda čimprej zakon. Zatem nastopimo v boj za druge nam pritikujoče pravice.

V ravnanje se Vam pošilja pod A en izvod nameranih pravil društva, od katerega se pričakuje blagostanje našega stanu.

Pod B se Vam pošilja uzorec prijave, kojega izvolite takoj izpolniti in naravnost „Obč. Upravi“ v Ljubljano odposlati.

Osnovni odbor:

Perozzi I. r.

Bajt I. r.

Iz III. seje dežel. odbora kranjskega dne 1. februarja 1913.

Občinske zadeve.

Ker je zadobil deželnozborski sklep o delitvi občine Toplice v občino Toplice in Gor. Polje Najvišje odobrenje, se deželno vlado naprosi, da razpusti občinski odbor v Toplicah in postavi gerenta, ki naj izvrši delitev občine.

Zdravstvo.

Deželnemu zboru se predloži poročilo o reviziji bolnic v Krškem, Novem mestu in Postojni, s primernimi predlogi glede odprave raznih nedostatkov v upravi.

Gasilske zadeve.

Gasilnemu društvu v Trziču se dovoli 400 K podpore za nabavo potrebnega novega orodja.

Razno.

Povodom smrti nadvojvode Rainerja izrazi deželni odbor v svojem in v imenu celega prebivalstva dežele Kranjske Njegovemu c. in kr. Apostolskemu Veličanstvu, cesarju Franju Josipu I. pismeno sožalje.

Protialkoholni zvezi „Sveta vojska“ se dovoli 400 K podpore za pokritje stroškov za prireditev protialkoholnega kongresa.

Iz IV. seje dežel. odbora kranjskega dne 8. februarja 1913.

Cestne zadeve.

Več cestnih odborov je sklenilo v letu 1913 pobirati 20% presegajoče cestne doklade v pokritje proračunjenih stroškov. Ker pa deželni odbor brez dovoljenja deželnega zbora teh doklad ne more dovoliti, je dovolil za sedaj le pobiranje 20% cestnih doklad, da pridejo cestni odbori čim preje do denarja. Glede zviška cestnih doklad bo pa deželni odbor predložil dotične prošnje deželnemu zboru.

Cestni odbor v Ribnici je sklenil v l. 1913. pobirati 60% cestno doklado. Ker je pa po zakonu dovoljena cestna doklada le do 50%, je deželni odbor dovolil temu cestnemu odboru izredno podporo v znesku 4000 K v pokritje primanjkljaja v okroglem znesku 6000 K. Ob enem vloži deželni odbor prošnjo na ministerstvo za javna dela, da zviša svojo podporo za deželno cesto Škofelja-Vel. Lašče-Ribnica-Kočevje-deželna meja, da se na ta način hudo prizadeti cestni odbori razbremenijo.

Živinoreja.

Ker prihaja deželnemu odboru vsak dan veliko prošenj za deželno podporo vsled nesreče pri živini (pogin krave, teleta, vola, konja, prašiča itd.), sklene deželni odbor vse take prošnje odkloniti, ker nima v to potrebnih sredstev na razpolago. Le v slučaju resnično dokazane bede, ki bi nastala vsled take nesreče, bo dovolil deželni odbor tudi v bodoče primerno podporo.

Razno.

Začetkom meseca marca 1913 priredi deželni odbor 10dnevni zidarski tečaj v Ljubljani za zgradbo hlevov in kapnic. Vsak udeleženec, katerih ne sme biti nad 20, dobi v delno pokritje stroškov 20 K in se v ta namen dovoli 500 K kredita.

V letih 1911 in 1912 je dovolil deželni odbor raznim posestnikom umetna gnojila in semena za zboljšanje travnikov proti polovični ceni. Ker veliko teh posestnikov še ni plačalo nanj odpadajoče polovice stroškov, sklene deželni odbor podaljšati rok za pla-

čilo teh stroškov do 1. maja 1913. Po preteku tega roka se bodo vsi zaostanki takoj izterjali.

Kmetijski podružnici v Osilnici se dovoli z ozirom na skrajno neugodne krajevne razmere 160 K podpore za pokritje prevoznih stroškov za umetna gnojila iz Delnic v Osilnico.

Deželnemu zboru se predloži poročilo o priklo-pitvi občine Sp. Šiška mestu Ljubljana, ker občine Spod. Šiška po njenem značaju ni več smatrati za kmečko občino.

Papirnica v Vevčah je brez dovoljenja pristojnih oblasti postavila na okrajnih in občinskih cestah razne brzojavne drogove, opozoritvene tablice, elektrovođe, most itd. Na podlagi uspeha od deželnega odbora odredjene komisije, ki je vse te protizakonnosti ugotovila, se papirnica v Vevčah pozove, da tekom 8 dni vse te protizakonito postavljene objekte odstrani, sicer bo dal deželni odbor omenjene objekte odstraniti na njene stroške.

Iz V. seje dežel. odbora kranjskega dne 15. februarja 1913.

Zdravstvo.

Asistentom na porodniškem in ginekološkem od-delku deželne bolnice v Ljubljani se imenuje dosedanji sekundarj dr. Franc Primšar.

Deželnim živinozdravnikom s sedežem v Žužem-berku se imenuje živinozdravnik Ivan Vandot.

Cestne zadeve.

Zastopnikom deželnega odbora v odboru cestnega okraja Kostanjevica se imenuje Josip Gramc, posestnik na Vinjem Vrhu, obč. Sv. Križ in Josip Heimbring, po-sestnik v Ponikvah, obč. Velika Dolina.

Šolstvo.

Prošnja predstojništva šolskih sester v Mariboru za deželni prispevek k stroškom za zgradbo ljudske šole v Repnjah na Gorenjskem se odstopi deželnemu zboru.

Razno.

1. Dramatičnemu društvu v Ljubljani se prepusti deželno gledališče za čas od 1./4. 1913 do 1./4. 1915 za prirejanje gledaliških in kinematografskih predstav pod gotovimi pogoji.

2. Zastopnikom deželnega odbora v deželnem planinskem svetu se imenujejo:

- za člana: Dr. Evgen Lampe, deželni odbornik v Ljubljani in Franc Demšar, državni in deželni poslanec na Češnjici;
- za namestnika: Jakob Jan, župan v Gorjah in J. Zabret, deželni poslanec v Boboviku.

Vprašanja in odgovori.

16. Županstvo Loški potok.

Vprašanje:

Okrajna sodnija v Ribnici dopošilja tukajšnjemu županstvu večkrat priporočena pisma v eksekutivnih zadevah in mora županstvo vsakokrat od takšnega pisma plačati pristojbino 10 vin. Pisma so seveda uradna in jih odnaša s pošte vsekdar občinski sluga. — Na ugovor na pošti se nam je reklo, da označi sodnija sama na pismu, da je stranki (županstvu) vplačati 10 vin. pristojbine in na pošti se prilepi ob-vestilna znamka 4 vin. — Prosimo pojasnila: Je-li poštni urad upravičen zahtevati pristojbino 10 vin. od priporočenih pisem, dopošiljanih županstvu od sodnije?

Sodniji se je že enkrat pisalo, da ni treba pošiljati priporočenih pisem, ker se mora plačevati od njih pristojbina in njih vsebina nima nobene posebne vred-nost, a nismo dobili nobenega odgovora.

Odgovor:

Na našo tozadevno informacijo smo prejeli od merodajne strani (od poštne urada) to-le uradno pojasnilo:

„Dopisi c. kr. civilnih ali vojaških uradov, kakor tudi deželnih odborov na županstva so le tedaj poštnine prosti, ako je izrečno na zavitku (kuverti) označena opomba: „Uradno, poštnine prosto“. — Kjer manjka le-ta označba, ali pa da je označeno samo „Uradno“, ima plačati naslovnik navadno pristojbino brez kazenskega dopolnila.

V tem slučaju bi imela sodnija v Ribnici opremiti pisma z navedeno označbo, — drugače je tamošnji poštni urad ne samo opravičen, temveč primoran take dopise izročiti le proti plačilu.“

Obrnite se torej na ekspedit sodnije za pravilno opremo dopisov. Tudi nepriporočena pisma brez te označbe so podvržena pristojbini. — Poštni urad pa ima strogo le toliko zahtevati, — za kolikor je na do-pisu prilepljenih porto-znamk.

Po našem mnenju bi ne bilo odveč, da županstvo energično dopove sodišču, naj pravilno odpravlja do-pise nanj, če že zahteva, da mu je županstvo na raz-polago in uslugo. — Lahko se mu tudi pripomni, da županstvo enostavno ne bo sprejemalo dopisov, od kojih bi moralo plačevati še kazensko poštno pri-stojbino.

17. Županstvo Cerkno (Gor.)

Vprašanje:

Potom okrajnega glavarstva je dobilo župan-stvo zahtevo vojaške bolnice v Karlovcu, naj izterjamo znesek 22 K — kakor pravi vojaška bolnica — višjih stroškov za pogreb nekega J. R., ki je umrl ondi kot vojak. — Povračilo tega zneska se zahteva iz njego-vega zasebnega premoženja.

Prosimo pojasnila:

Je-li oče pokojnega mladeniča — vojaka primoran plačati pogrebne troške, ker je ubožen bajtar, in je sin umrl izvršujoč aktivno vojaško službo?

V slučaju da oče ne plača zahtevanih pogrebnih stroškov, se-li more zahtevati povračilo od občine temeljen ubožnega lista, ali jih pokrije vojaški erar, v čegar službi je pustil imenovani mlado življenje, na-mesto da bi pomagal starišem v njihovi starosti.

Odgovor:

To nam je pa popolnoma nov slučaj, da bi vo-jaška oblastva zahtevala kako povračilo pogrebnih

troškov za umrlega aktivnega vojaka. — V tem slučaju je tudi naše modrosti konec, kajti v resnici ne poznamo nobene določbe, po kateri bi vojaško oblastvo, v tem slučaju vojaška bolnica, moglo zahtevati povračilo pogrebnih troškov za pri vojaki umrlega aktivnega moža. Prvo kar storite — bodi, da vrnete poziv okrajnemu glavarstvu s prošnjo, da poizve, za kakšne troške se gre in na kakšni zakoniti podlagi terja vojaška bolnica njihovo povračilo.

Naše vsekako pravo mnenje je, da mora vse troške pogreba umrlih aktivnih vojakov nositi vojni erar. Zato se pod nobenim pogojem ne more siliti občine, da bi jih plačala, — tudi ne, če izda ubošveno spričevalo. — Proti izdaji tega spričevala ni nobene ovire; — zadostuje potrdilo v rešitvi, da nima niti umrli sin niti njegov oče kaj premoženja.

Proti vsakemu plačilnemu nalogu pa naj se občina, če ga dobi, pravočasno pritoži. — Kakor rečeno, je pa na vsak način umestno, da poprašate, kakšni so tisti višji troški („Mehrauslagen“).

18. Gospod I. S. v I. & B.

Vprašanje:

Dolgo vrsto let sem že občinski odbornik in dalje časa tudi župan. — Vsled obilnih drugih poslov nameravam odložiti to čast. — Kako naj to storim?

Odgovor:

Možnost je dvojna. — Prvič lahko odložite odborništvo sploh; v tem slučaju ste že odložili obenem tudi županstvo. — V drugem slučaju lahko odložite le županstvo, a obdržite občinsko odborništvo.

Postopanje je enostavno to-le: Vi naznanite svoj odstop v enem ali drugem slučaju prvemu občinskemu svetovalcu kot županovemu namestniku. — Ta bo poklical v slučaju, da odložite tudi občinsko odborništvo, v občinski odbor namestnika po določbah 2. odstavka § 22. občinskega reda.

V vsakem slučaju pa mora razpisati volitev novega župana, ki se mora izvršiti najkasneje v 14 dneh po odstopu. — Volitev naj se pravočasno naznaní tudi okrajnemu glavarstvu.

Za volilno postopanje so merodajna določila § 43. z ozirom na §§ 34. do 42. občinskega volilnega reda.

19. Županstvo v Š.

Vprašanje:

Ali so gospodarji, ki so prodali svoje imetje brez dražbe, tudi zavezani prispevati 1 % za tukajšnji ubožni zaklad ali ne?

Ker pa se v naši občini ni zahtevalo tega odstotka tudi popred, se prosi za pojasnilo, za koliko let nazaj ima občina pravico zahtevati navedeni odstotek oziroma kdaj zastara pravica terjati plačilo tega odstotka.

Odgovor:

V raznih letnikih „Občinske Uprave“ smo že ponovno pojasnili, da se more zahtevati ubožni odstotek le pri prodajah potom prostovoljnih javnih dražb — bodisi premičnin ali nepremičnin, ali pa da se dajejo dotični predmeti potom javne dražbe v najem.

(Slovensko besedilo 3. točke § 31. ubožne postave z dne 28. avgusta 1883 dež. zak. št. 17, bi se moralo glasiti pravilno: „jeden odstotek izkupila pri vseh prostovoljnih javnih dražbah“.)

Kdor pa prodaja — kakor se pravi — „pod roko“, brez javne dražbe po zasebnem dogovoru, se od njega ne more zahtevati ubožni odstotek.

Kar se tiče zastaranja pri izterjanju ubožnih odstotkov pripomnimo, da predpisi (dvorni dekret z dne 25. aprila 1812, dekret dvor. pisarne z dne 24. marca 1837 in ministrski ukaz z dne 20. avgusta 1855) ne določajo te dobe, — ravno tako ne preje navedeni ubožni zakon. — Vsled tega veljajo glede zastaranja splošne določbe občega državlanskega zakona (§ 1478). Po teh določbah poteče doba zastaranja v 30 letih.

Za ves ta čas se torej lahko za nazaj izterjajo ubožni odstotki, le dognati jih je treba.

20. Gospod F. C. v S.

Vprašanje:

Naša občina obstoji iz več davčnih občin. Nameravamo pa razdeliti občinske ceste med davkoplačevalce (zaradi popraviljanja). — Nekteri hočemo, da se vse ceste zmerijo in potem razdele; drugi z županom vred pa pravijo, da si jih mora razdeliti vsaka davčna podobčina za-se. Kateri imajo prav?

Odgovor:

Cestni zakon določa (§ 18.), da je občina dolžna skrbeti, da se delajo in vzdržujejo občinske ceste in poti. Podobčine nimajo s tem poslom ničesar opraviti. — To se je tudi že v „Občinski Upravi“ večkrat povdarjalo. Zlasti nimajo z razdelitvijo poti nič opraviti gospodarski odbori, ki jim gre izključno le uprava podobčinskega (vaškega) posebnega premoženja.

Kar se tiče načina razdelitve, je za to merodajen občinski red. Kakor vsa občinska bremena, mora tudi poprava potov zadeti enakomerno vse občane cele občine. Najpravičnejša je tedaj razdelitev vsekako na podlagi davčnega predpisa.

Ako bolj kaže vsa občinska pota razdeliti med posamezne posestnike, ali pa celim vasem skupaj (seveda upoštevajoč gorenje merilo), to bo pač zavisno od krajevnih in drugih razmer.

V § 28. cestnega zakona se določa, da je dolžnost občinskega odbora določati način vzdrževanja občinske poti. — Ta naj tedaj stori v tem oziru primeren sklep.

Proti sklepu občinskega odbora ima vsakdo pravico pritožiti se na deželni odbor.

21. Županstvo v Č.

Vprašanje:

Prejšnji župan tukajšne občine ni predložil računov za leto 1909 občinskemu odboru v potrjenje. Sedaj pa to zahtevajo nekateri odborniki.

Ali je dolžan župan predložiti račune tedanjemu ali sedanjemu občinskemu odboru v potrjenje.

Odgovor: (ur. d. o.)

(Na tozadevno vprašanje se je dalo sledeče uradno pojasnilo od dež. odbora:) O letnih računih ima sklepati vsakokratni občinski odbor, — torej tudi za preteklo dobo. — Sklepanje o računih po prejšnjem občinskem odboru sploh ni mogoče, ker ta občinski odbor več ne obstoji.

Pač pa je dolžnost bivšega župana, da poda zaostali letni račun iz dobe svojega županovanja, kakor določa III. odstavek § 66. in IV. odstavek § 92. obč. reda. — Zaostali, od obč. odbora neodobreni letni račun naj se torej razpoloži in razpoložitev na običajni način razglasi, k sklepanju o njem pa naj se pozove bivši župan, da poda račun.

22. Županstvo Zagorje.

Vprašanje:

Tukajšni posestnik je kupil velik hlev, ki stoji poleg (tik) okrajne ceste. — Kupec hleva namerava podreti tri stene, ter pustiti le del poleg ceste z namenom, da bo gradil na to steno streho nove stavbe (hiše), tako da bi na ta način ne bil primoran umakniti stavbo od ceste.

Se mu li sme pri lokalnem komisijskem ogledu navedeno zabraniti?

Odgovor:

To zadevo bo županstvo najlažje rešilo po izvršenem stavbnem ogledu na podlagi izjav mejašev, ki morajo biti vsi povabljeni, predvsem zastopnik okrajno-cestnega odbora. — Pri ogledu je treba imeti pred očmi vse pomisleke iz javno-pravnih ozirov. — Županova stvar je potem, da uvažujoč vse okolnosti, ki govore za ali proti nameravani stavbi na stari zid proti cesti, izda stavbno dovoljenje, ali pa je odreče. — Mi ne poznamo razmer, in vsled tega tudi nismo v stanu dati določno navodilo. — Komisija nima ničesar odločevati, ampak v prvi instanci le župan sam na podlagi ogleda. Proti njegovi odločbi pa je dati strankam pravico do pritožb, kakor v vseh drugih slučajih.

Le toliko naj še pripomnimo, da smatramo mi nameravano stavbo kot novo, in da je vsekako umestno zahtevati pri tej stavbi razdaljo 2 m od ceste, kakor jo predpisuje § 67. stavbnega reda. Okolnosti, ki utegnejo priti v poštev glede mogoče olajšave, bo pa županstvo v stanu bolje presoditi, nego mi.

23. Gospod K. K. v P.

Vprašanje:

Z ozirom na odgovor pod št. 6 v zadnji številki „Občinske Uprave“ glede pobiranja obč. naklade na žganje prosim še v sledečem pojasniti. — Tudi naša občina ima upeljan davek na žganje in je glede pobiranja te naklade odredil deželni odbor sledeče: „Naklada na žganje se pa dovoljuje samo pod tem pogojem, da sme zadeti le porabo žganja v občinskem ozemlju, ne pa proizvodnje in trgovskega prometa, ter z določitvijo, da se od žganja, ki je oproščeno državnega davka, ne sme pobirati“.

Z ozirom na ta odlok in na citirani odlok nadzorništva deželnih naklad v Vašem listu, smo si tukaj na nejasnem, česa naj se držimo. — Prosimo toraj še za Vaše mnenje.

Odgovor:

V navedeni odločbi deželnega odbora smo Vam podčrtali besedo „porabo“ t. j. povžitek (žganja). — Gre se torej le za ono žganje, ki se **popije**. Nesoglasja med obema odločbama ni nobenega. Žganje, ki je oproščeno državnega davka, je v pojasnilu nadzorništva izrečno navedeno; to je le žganje v obrtne namene, n. pr. špirit, ne pa ono žganje, ki se povžije. Občinska naklada se od proizvodnje ali kuhanja žganja itak ne pobira, ampak le od povžitiga žganja, no in mislimo, da je ta — takozvani „konsumni“ davek vsekako upravičen. — Saj tudi kmetovalec rabi domače pridelke po veliki večini za lastno rabo, za preživljanje družine, pa mora le plačevati davke. — In če plača v splošno, javno korist nekaj vinarjev naklade na žganje, ki za življenje sploh ni potrebno, menimo, da to ni prav nobena krivica.

24. Županstvo D. M. v P.

Vprašanje:

Okrajno glavarstvo je naročilo županstvu, naj se komisijskega ogleda neke hiše zaradi obdavčenja vdeleže tudi trije občinski odborniki. — Možje zahtevajo za zamudo časa in trud povračilo.

Kdo plača stroške: ali hišni gospodar ali občina?

Odgovor:

Ukaz, da se morajo udeležiti ogleda trije člani občinskega zastopa, je izdalo davčno oblastvo (davčni referat c. kr. okrajnega glavarstva) na podlagi § 15. dekreta dvorne pisarne z dne 29. februarja 1820, št. 351, (instrukcije za klasifikacijo poslopij za stanovanje). — Glede plačila odškodnin za določene občinske zastopnike ne določa ta dekret ničesar.

Po našem mnenju naj bi trpelo troške ono oblastvo, ki je odredilo ogled, če imajo pozvani občinski zastopniki kako pravico do odškodnine. Ker pa mi tega ne vemo in nam ni znano, obstoje li kake posebne naredbe davčnih oblastev v tem oziru, Vam svetujemo, da se obrnete naravnost na davčni oddelek okrajnega glavarstva in mu predložite odškodninski zahtevek dotičnih treh odbornikov.

Če ne dobite plačila od tega oblastva, potem bo moral plačati troške pač občinski zaklad, ker mora izvrševati take posle občina v prenešenem delokrogu na podlagi postavnih določil.

Hišnega gospodarja ni mogoče terjati za plačilo, ker se komisija ni vršila v njegovem osebnem interesu, torej za pobiranje kake takse ni postavne podlage.

25. Gospod K. T. v J.

Vprašanje:

Kot začetnik - občinski tajnik prosim, da se mi odgovori oziroma svetuje:

1. Kteri pripomočki (knjige) so potrebni za dobro uradovanje in kje se dobe (za Istro)?

2. Ali ni pravice, po kateri bi se deželni odbor istrski dovedel do tega, da bi slovenskim oziroma hrvatskim občinam dopisoval slovenski ali hrvatski?

Odgovor:

1. Slovenci nimamo nobene knjige z navodili glede poslovanja županstev, odkar je pošel Globočnik-Levstikov „Nauk slovenskim županom“. Da bi bila kaka taka knjiga prirejena za Istro, nam ni znano. — Izmed nemških knjig omenjamo v prvi vrsti: „Hofmann, Handbuch für Stadt- und Landgemeindeämter“; dva zvezka — staneta pa 40 K. — Cenejši, pa tudi dobra knjiga je: „Leiter, Gemeindeverwaltung“; stane le 6 K. — Obe knjigi se naročata v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

2. Prisiliti se istrski deželni odbor pač ne more, da bi dopisoval slovenski ali hrvatski. Edina možnost je vstrajno in smotreno delo, da se vrže laška večina pri volitvah, potem se bo spremenilo tudi uradovanje. — Prosim Vam je pa dopuščeno za slovensko dopisovanje.

26. F. K., občinski tajnik na V. (Gor.)

Vprašanje:

Tukajšnje županstvo je plačalo pred 3 leti deželnemu zalogu za neko osebo, ki je bila takrat semkaj pristojna, okoli 150 K bolniških troškov.

Dotična oseba stanuje v občini B. — Na prošnjo tukajšnjega županstva pa je bila ta oseba v minolem letu sprejeta v občinsko zvezo občine B.

Tukajšna občina zahteva sedaj od dotične osebe, da ji izplača ta dolg. Dotičnik pa se je izjavil, da ga ne plača, dasiravno je toliko premožen, da bi lahko to storil. Izgovarja se, da mu je županstvo B. napravilo ubožni list, da je torej on prost bolniških troškov. — Tukajšnje županstvo je že dvakrat zahtevalo od županstva B., da naj ta dolg od dotičnega izterja, a to županstvo ni dalo niti odgovora. — Kam naj se obrnemo, da pridemo do povračila?

Odgovor:

Po § 23. domovinskega zakona iz leta 1863. ni dvoma, da ima Vaša občina pravico iskati povračilo izdanih troškov za bolniško oskrbo; v tem slučaju od oskrbovane osebe same, ker ima zadosti premoženja. — Pravica uveljavljati terjatev (regresna pravica) zastara še le v 30 letih.

Tudi okolnost, da je izdala ubožstveno spričevalo dotični osebi takratna občina bivališča, za Vašo občino ne more biti merodajna.

Da lahko zahtevate povračilo oskrbnih troškov, je na podlagi tu povedanega gotovo.

Drugo pa je, jih tudi dobiti. — Vaši občini ne preostane drugega, nego nastopiti proti dotični osebi civilno-pravno pot, to je: tožiti ga morate za dolžno vsoto. — Nastane pa vprašanje, boste li mogli denar tudi iztožiti. Zato se morate natančno poučiti o tožen-

čevih razmerah, sicer ste v nevarnosti, da boste morali vrh vsega trpeti še tožbene troške.

Svetujemo Vam, da se obrnete na kakega odvetnika svojega okraja za pravni nasvet. — Morda bo zadostoval že odvetniški opomin.

Cerkvena glasba.

Aleluja! Deset velikonočnih pesmi; za mešani zbor zložil Ant. Grum. — Cena izvodu K 1'20. Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Zvezek obsega, kakor rečeno, deset velikonočnih pesmi in spev Regina coeli. Oblike je majhne (žepna izdaja), kar bo prav dobro služilo pevcem, ki pojo pri velikonočnih procesijah.

Napevi so primerno veselega značaja in se odlikujejo po lepi melodiji in lahki harmonizaciji; so veseli in krepki.

Cerkvene zборе opozarjamo na ravnokar izišle napeve, ki jih bodo gotovo z lepimi uspehi proizvajali. Dobivajo in naroče se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

Zahvala in prošnja.

Vsem slavnim slovenskim županstvom, ki so se spomnila svoje rodoljubne dolžnosti in so naročila srečke „Slovenske Straže“, **najiskrenejša zahvala** v imenu vseh trpečih obmejnih bratov.

Pri tej priliki prosimo vsa slavna slovenska županstva, naj stoje našemu narodnoobrambnemu delu zvesto ob strani, da rešimo, kar se izpod grabežljivih tujčevih rok še rešiti da. Vsako nemško županstvo podpira „Schulverein“ in „Südmarko“, vsako laško županstvo podpira potujčevalno delo „Lege Nazionale“, — **slovenska županstva naj pa vsa podpirajo „Slovensko Stražo“ z rednim letnim doneskom.**

Prosimo vsa slavna slovenska županstva, naj sklenejo v svojih sejah

- 1.) **redno letno podporo „Slovenski Straži“** — vsaka občina po svojih denarnih močeh;
- 2.) da svoje uradne spise **kolkujejo z narodnim kolkom „Stražar“** (kolek 2 vin.), pri naročilih nad 100 komadov 20% (odstotkov) popusta;
- 3.) vsa slovenska županstva naj rabijo samo **papir, ki je v založbi „Slovenske Straže“**. Pišite pisarni „Slovenske Straže“ po vzorce!
- 4.) vsako županstvo naj naroči **sliko dež. glavarja dr. Šusteršiča** za uradne prostore in šole; slika 2 K, dve sliki 3 K;
- 5.) ktera občina zmore, naj po „Slovenski Straži“ naroči **skioptikon** v izobraževalne namene v občini. Pišite po podatke „Slovenski Straži“.

Domovina Vas vse nujno kliče na to delo!

Načelstvo „Slovenske Straže“.